

Gerència Adjunta Medi Ambient Serveis Urbans

DOCUMENT DE TREBALL, QUE ES LLIURA A PETICIÓ DE LA GERÈNCIA ADJUNTA DE MEDI AMBIENT I SERVEIS URBANS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, RELATIU A LA COMPETÈNCIA PER ERRADICAR L'AMIANT EN TOTS ELS CASOS I ALS INSTRUMENTS NORMATIUS NECESSARIS PER ACTUAR.

Barcelona, a 30 de desembre de 2020, actualitzat a 2 de maig de 2022.

SINERGIA, Energia, Dret i Medi Ambient

ÍNDEX:

1.	CONCEPTES PREVIS.....	3
2.	OBJECTE DE L'ESTUDI	6
3.	L'AMIANT, DES DEL PUNT DE VISTA NORMATIU	8
	3.1.- Substància o matèria tòxica o perillosa	8
	3.2.- Àmbit laboral.....	8
	3.3.- Prohibició de la utilització, producció i comercialització de fibres d'amiant i productes que les continguin.	10
	3.4.- Protecció del medi ambient i de la salut	12
	3.5.- Residus i construcció.....	12
	3.6.- Erradicació de l'amiant.....	16
4.	ESTUDI DE LA NORMATIVA A QUÈ ESTÀ SUBJECTA L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, EN ATENCIÓ DE LES COMPETÈNCIES QUE LI SÓN PRÒPIES, AMB ESPECIAL MENCIÓ DE LES CONSTRUCCIONS FORA D'ORDENACIÓ.	17
	4.1 Competències de l'Ajuntament de Barcelona	18
	4.1.1. Tipologia de competències.....	18
	a) Competències pròpies	18
	b) Competències delegades.....	19
	c) Competències impròpies	19
	d) Serveis municipals mínims.....	20
	4.1.2. Estatut Autonomia.....	20
	4.1.3. Carta Municipal de Barcelona.....	21
	4.2 Fora d'ordenació i disconformes.....	22
5.	SOBRE LES SANCIONS DELS DISTRICTES.....	22
	a) Tipus infractor	23
	b) Fonamentació jurídica.....	23
	c) Qui ostenta la potestat sancionadora dins l'Ajuntament?.....	24
	d) Qui i com comprova que es dona aquest tipus infractor?.....	27
6.	PROPOSTA D'ACCIONS.....	27
	Fora d'ordenació	29

1. CONCEPTES PREVIS

Tot seguit relacionem una sèrie de conceptes tècnics i jurídics, amb les seves definicions, essencials per entendre l'argumentari d'aquest document i l'abast de la problemàtica de l'amiant.

Amiant

"El terme amiant (asbest en anglès) representa un grup de silicats fibrosos de composició química variable que, per trencament o manipulació, poden alliberar les fibres que contenen. A causa de la propietat asbestiforme de l'amiant, quan aquestes fibres es manipulen poden dividir-se longitudinalment donant lloc a fibres fins a 800 vegades més fines que les que hi havia en origen, fet que augmenta la seva perillositat.

En funció de l'ús industrial, hi ha sis varietats regulades que s'enquadren en dos grups mineralògics: les serpentines (fibres corbades) i els amfibols (fibres rectes). Dins del primer grup, la varietat més comuna és el crisotil (conegut també com a amiant "blanc", a causa del seu color abans de barrejar-se amb diferents matrius durant la fabricació de nombrosos i variats materials i productes, i representa aproximadament el 95 % de la producció i ús mundial). El grup dels amfibols inclou la resta de varietats regulades: la crocidolita (amiant blau), l'amosita (amiant marró) i les varietats antofilita, tremolita i actinolita amiant (porten l'apel·latiu amiant per distingir-les de les varietats anàlogues no fibroses). L'amosita i la crocidolita han estat les més utilitzades, i la resta, en algunes ocasions es poden trobar com a contaminació o traces dels altres amfibols."¹

(traducció pròpia)

En els textos legals, amb el terme amiant es designa els silicats fibrosos que es detallen a continuació, segons identificació admesa internacionalment del Registre de Substàncies Químiques del *Chemical Abstracts Service*²:

- Actinolita (n. 77536-66-4, del CAS).
- Amosita o amiant marró (número 12172-73-5, del CAS)
- Antofilita (número 77536-67-5, del CAS).
- Crisotil o amiant blanc (número 12001-29-5, del CAS).
- Crocidolita o amiant blau (número 12001-28-4, del CAS).
- Tremolita (número 77536-68-6, del CAS)

---

¹ <https://www.insst.es/-/legislacion-aplicable>

² Orden del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, de 31 de octubre de 1984.

La crocidolita està considerada com un tipus d'amiant particularment perillós.³

Amiant en brut

El producte que resulta d'una primera trituració de la roca.⁴

Coberta

Part exterior d'un edifici, que el cobreix i el protegeix de les inclemències del temps⁵.

Concentració mitjana permissible (CPP)

La concentració màxima permesa a l'ambient de treball, expressada en fibres d'amiant per centímetre cúbic, referida a la mitjana ponderada per a vuit hores de jornada laboral i quaranta setmanals.⁶

Volum disconforme

Edifici o part d'un edifici que té una volumetria que no s'adiu a l'ordenació urbanística vigent d'un solar o parcel·la.

Dosi acumulada (DA)

La suma aritmètica, expressada en fibres dia per centímetre cúbic, de les concentracions mitjana de cada jornada de treball, expressades en fibres per centímetre cúbic, relativa a un nombre determinat de jornades.⁷

Fibres d'amiant o asbestos

---

³ Directiva 83/477/CEE, del Consejo, de 19 de septiembre de 1983, sobre la protección de los trabajadores contra los riesgos relacionados con la exposición al amianto durante el trabajo.

⁴ Art. 2.2. Real Decreto 108/1991, de 1 de febrero, sobre la prevención y reducción de la contaminación del medio ambiente producida por el amianto.

⁵ <https://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>

⁶ Art. 2.2. Orden del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, de 31 de octubre de 1984.

⁷ ART. 2.3 Orden del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, de 31 de octubre de 1984.

Aquelles partícules d'aquesta matèria en qualsevol de les seves varietats, la longitud de les quals sigui superior a 5 micròmetres, el diàmetre inferior a 3 micròmetres i la relació longitud-diàmetre superior a 3.⁸

Fora d'ordenació

Segons diversa normativa⁹, es qualifiquen com a fora d'ordenació els edificis i instal·lacions erigits amb anterioritat a l'aprovació del Pla General o Parcial en virtut del qual van resultar disconformes.

MCA

Materials que contenen amiant, tenen habitualment un cicle de vida d'entre 30 i 50 anys.¹⁰

Residus

Qualsevol substància o objecte del qual se'n desprengui el posseïdor o tingui l'obligació de desprendre's en virtut de les disposicions en vigor.¹¹

Residu "tòxic i perillós" (a Catalunya anomenats "residus especials")

Tots aquells residus que per la seva naturalesa potencialment contaminant requereixen un tractament específic i un control periòdic i que estan inclosos dins l'àmbit d'aplicació de la Directiva 91/689/CE, del 12 de desembre.

Substàncies i preparats peril·losos

Segons el RD 1406/1989, de 10 de novembre, són aquells que tinguin aquesta consideració per aplicació de les definicions contingudes al Reial decret 2216/1985, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova

---

⁸ Real Decreto 396/2006, de 31 de marzo, por el que se establecen las disposiciones mínimas de seguridad y salud aplicables a los trabajos con riesgo de exposición al amianto.

⁹ Art. 48 Llei de 12 de maig de 1956, de règim del sòl i ordenació urbana

Art. 60.1 Reial Decret 1346/1976, de 9 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre Règim del sòl i Ordenació

Art. 137.1, Reial Decret Legislatiu 1/1992, de 26 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre el Règim del sòl i Ordenació Urbana.

¹⁰Resolución del Parlamento Europeo, de 14 de marzo de 2013, sobre los riesgos para la salud en el lugar de trabajo relacionados con el amianto y perspectivas de eliminación de todo el amianto existente (2012/2065(INI)).

¹¹ Art. 2.5. Real Decreto 108/1991, de 1 de febrero, sobre la prevención y reducción de la contaminación del medio ambiente producida por el amianto.

el Reglament sobre declaració de substàncies noves i Classificació. Envasat i etiquetatge de substàncies perilloses, modificat pel Reial decret 725/1988, de 3 de juny.¹²

Utilització de l'amiant

Les activitats que impliquin el maneig d'una quantitat superior a 100 quilograms d'amiant en brut per any, referides, conjuntament o separadament a:

a) La producció d'amiant brut a partir del mineral d'amiant, llevat de qualsevol procés relacionat directament amb l'explotació minera.

b) L'elaboració i l'acabament industrial dels següents productes que continguin amiant en brut: Amiant-ciment o productes que continguin amiant-ciment, productes de fricció d'amiant, filtres d'amiant, tèxtils d'amiant, paper i cartró d'amiant, juntes de amiant, material d'envàs i de reforç d'amiant, recobriments de terra d'amiant, pastes a base d'amiant.¹³

2. OBJECTE DE L'ESTUDI

L'amiant (en pols o fibra), és una substància considerada tòxica o perillosa i, en conseqüència, ha estat prohibida la seva utilització, producció i comercialització (tant de fibres com dels productes que els continguin). Però, atesa la seva utilització prèvia, es troba actualment en molts àmbits, fet que suposa un risc per al medi ambient i la salut de la ciutadania i, especialment, per a un gran nombre de treballadors que s'hi troben exposats en diverses situacions laborals.

El risc en l'àmbit de la construcció i la renovació és especialment significatiu. Aquesta substància fou àmpliament utilitzada en aquest sector entre mitjans dels anys 60 i finals dels anys 80. En conseqüència, s'està arribant al final de la seva vida útil¹⁴, fet que es mesura en atenció al temps en ús (període d'entre 30 i 50 anys¹⁵), per la pèrdua de les seves característiques funcionals i, en tot cas, abans de suposar un risc per a la salut de les persones. D'aquest fet es deriva un increment del risc per la salut dels treballadors i persones exposades així com pel medi ambient. En concret i, només a Catalunya, s'estima que existeix el següent parc d'edificacions i estructures en risc alt o mitjà, en atenció a la presència d'amiant aplicat a la construcció¹⁶.

---

¹² Art. 3 Real Decreto 1406/1989, de 10 de noviembre, por el que se imponen limitaciones a la comercialización y al uso de ciertas sustancias y preparados peligrosos, que estableció la prohibición de utilizar, producir y comercializar fibras de amianto y productos que las contengan.

¹³ Art. 2.3 del Real Decreto 108/1991, de 1 de febrero, sobre la prevención y reducción de la contaminación del medio ambiente producida por el amianto.

¹⁴ ACORD GOV/149/2019, de 22 d'octubre, pel qual es crea la Comissió per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya i per a l'impuls d'un Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya

¹⁵ Resolución del Parlamento Europeo, de 14 de marzo de 2013, sobre los riesgos para la salud en el lugar de trabajo relacionados con el amianto y perspectivas de eliminación de todo el amianto existente (2012/2065(INI)).

¹⁶ INSTITUT D'ESTUDIS DE LA SEGURETAT – "Prospección sobre la presencia de amianto o de materiales que lo contengan en edificios. Identificación práctica de amianto en edificios y metodologías de análisis". Fundación para la Prevención de Riesgos

➤ Edificis de risc alt:

6.000 edificis i 14.000 aparcaments - amiant projectat

19.000 edificis - amiant en calorifugacions

100.000 m2 d'oficines - sostres falsos

Any construcció: 1965-1985

Ús: oficines, aparcaments, espectacles i equipaments

➤ Edificis de risc mitjà:

1 milió d'edificis afectats (plaques de coberta, tubs de baixants, dipòsits d'aigua, jardineres, etc.)

S'estimen 4,26 milions de tones de fibrociment

Davant aquesta situació, l'Ajuntament de Barcelona veu necessari realitzar un estudi de les possibles accions que pot emprendre, en el marc de les seves competències, a fi i efecte de facilitar l'erradicació de l'amiant en les cobertes del edificis de Barcelona, incloses aquelles situades en edificacions fora d'ordenació i, així, protegir la salut de la ciutadania i el medi ambient.

Amb aquest objectiu a continuació es procedeix a :

A.- Presentar la normativa vigent en relació amb aquesta substància, a nivell comunitari, estatal i de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

B.- Realitzar un estudi de la normativa a què està subjecta l'Ajuntament de Barcelona, en el marc de les seves competències, amb especial esment als supòsits d'edificacions fora d'ordenació.

C.- Realitzar una proposta de les possibles accions que l'ens municipal pot iniciar, per promoure l'erradicació de l'amiant al terme municipal de Barcelona, amb especial esment als supòsits en què l'amiant es trobi en edificacions fora d'ordenació.

3. L'AMIAN, DES DEL PUNT DE VISTA NORMATIU

3.1. Substància o matèria tòxica o perillosa

L'amiant (en fibres i pols) es va incloure en la llista de substàncies o matèries tòxiques o perilloses, per la Directiva 78/319/CEE del Consell de 20 de març de 1978 relativa als residus tòxics i perillosos. Aquesta norma va ser adaptada al dret intern espanyol per la Llei 20/1986, de 14 de maig, Bàsica de Residus Tòxics i Perillosos i pel RD 833/1988, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 20/1986, Bàsica de residus tòxics.

3.2. Àmbit laboral

L'amiant és considerat com un agent nociu que suposa un risc per la salut i seguretat dels treballadors, atesa la seva presència en diverses situacions laborals. Amb la intenció de protegir els treballadors, la Comunitat Europea ha dictat diverses directives durant el temps, que estableixen mesures aplicables a les activitats en què els treballadors estiguin o puguin estar exposats a pols procedent de l'amiant o materials que el continguin. Aquestes directives han estat adaptades a l'ordenament jurídic espanyol per diferents normes i, finalment, pel Reial Decret 396/2006, de 31 de març, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut aplicables als Treballs amb risc d'exposició a l'amiant.

Entre les mesures fixades en aquest àmbit, es troben les següents:

- Determinació de límits valors i mètode per a realitzar mesuraments, així com sistemes de control i notificació.
- Necessitat d'un pla de treball, abans d'iniciar treballs de demolició o retirada en edificis i estructures que amiant o altres materials que el continguin¹⁷.
- Obligació d'inscripció en el Registre d'empreses amb risc d'amiant.
- Requisits per a la presa de mostres i anàlisi.
- Disposicions específiques per determinades activitats, entre les que es troben les obres de demolició, de retirada d'amiant, de reparació i manteniment.¹⁸

Amb posterioritat al RD 396/2006, de 31 de març, es va aprovar la Directiva 2009/148/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre, sobre la protecció dels treballadors contra riscos relacionats

---

¹⁷ Art. 12 Directiva 83/477/CEE, del Consell, de 19 de setembre de 1983, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a l'amiant durant el treball.

¹⁸ Art. 10 RD 396/2006, de 31 de març.

amb l'exposició a l'amiant durant el treball i la Resolució del Parlament Europeu, de 14 de març de 2013, sobre els riscos per la salut en el lloc de feina relacionats amb l'amiant i perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent (2012/2065(INI)). Aquesta última resolució:

1.- Demana a la UE que desenvolupi, apliqui i recolzi un model de detecció i registre d'amiant i, així mateix, que demani als propietaris d'edificis públics o comercials que:

"a. realicen controles en los edificios para comprobar la presencia de materiales que contengan amianto;

(...)

c. aseguren que dicha información se ponga a disposición de los trabajadores a los que puedan afectar esos materiales. "

2.- Insta a la UE a que elabore **modelos para supervisar la presencia de amianto en edificios públicos y privados incluidos edificios residenciales y no residenciales, terrenos, infraestructuras, logística y tuberías;**

5.- Insta a la Comisión a que integre la cuestión del amianto en otras políticas, por ejemplo, las políticas de la UE sobre eficiencia energética y en materia de residuos;

6.- Propone la combinación de una estrategia para la renovación de edificios para mejorar su eficiencia energética con la eliminación gradual de todo el amianto;

7.- Insta a la Comisión a que recomiende a los Estados miembros que creen registros públicos sobre el amianto que pudieran servir para proporcionar información pertinente sobre los riesgos del amianto para los trabajadores y las empresas antes de emprender obras de renovación, y a que complementen las disposiciones existentes en materia de protección de la salud y de la seguridad que exige el Derecho de la UE.

Normativa vigent d'interès al respecte:

Reial Decret 396/2006, de 31 de març, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut aplicables als Treballs amb risc d'exposició a l'amiant.

Directiva 2009/148/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre, sobre la protecció dels treballadors contra riscos relacionats amb l'exposició a l'amiant durant el treball.

Resolució del Parlament Europeu, de 14 de març de 2012, sobre els riscos per la salut en el lloc de feina relacionats amb l'amiant i perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent (2012/2065(INI)).

3.3. Prohibició de la utilització, producció i comercialització de fibres d'amiant i productes que les continguin.

La Directiva del Consell 76/769/CEE, de 27 de juliol, relativa a l'aproximació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives dels Estats membres que limiten la comercialització i l'ús de determinades substàncies i preparats perillosos, si bé és la Directiva 83/478/CEE la primera que esmenta l'amiant, entre aquestes substàncies.

L'estat espanyol transposa aquestes directives mitjançant el Reial Decret 1406/1989, de 10 de novembre, pel qual s'imposen limitacions a la comercialització i a l'ús de determinades substàncies i preparats perillosos que, entre d'altres aspectes, estableix:

- La prohibició d'utilitzar, produir i comercialitzar fibres d'amiant i productes que les continguin.
- La prohibició de la crocidolita, encara que no la seva utilització si havien estat comercialitzats o estiguessin en ús, abans de l'1 de gener de 1086.
- Prohibició del crisotil, amosita, antofilita, actinolita y tremolita en determinats casos i, en els casos en què les fibres d'amiant siguin permeses, necessitat d'etiquetatge.¹⁹

Posteriorment, la Directiva 1999/77/CE de la Comissió, de 26 de juliol de 1999, per la qual s'adapta al progrés tècnic per sisena vegada l'annex I de la Directiva 76/769/CEE del Consell, determina que els Estats membres no poden autoritzar la introducció de noves aplicacions d'amiant crisotil als seus territoris fins l'1 de gener de 2005. En la mateixa línia l'Ordre del Ministeri de la Presidència, de 7 de desembre de 2001, pel qual es modifica l'annex I del Reial decret 1406/1989, de 10 de novembre, estableix, entre d'altres:

- *Prohibició de la comercialització de crocidolita, amosita, antofilita, actinolita i tremolita i dels productes que les continguin intencionadament.*
- *Prohibició de la comercialització i utilització del crisotil i dels productes que continguin aquesta fibra afegida intencionadament. No obstant això, es podrà utilitzar en els diafragmes destinats a instal·lacions d'electròlisi ja existents, fins que arribin a la fi de la seva vida útil o fins que es disposi de substitutius adequats sense amiant.*
- *L'ús de productes que continguin les fibres d'amiant que ja estaven instal·lades o en servei abans de la data d'entrada en vigor d'aquesta Ordre continuarà permès fins a la seva eliminació o la fi de la seva vida útil. Aquesta ordre prohibeix definitivament (a excepció de crisotil en diafragmes destinats a instal·lacions d'electròlisi) la utilització, producció i comercialització d'amiant, entrant en vigor aquesta Ordre el 14/06/2002, amb un període de permissivitat de comercialització dels estocs de fabricació de 6 mesos (fins a 14/12/2002).²⁰*

Posteriorment, la prohibició de comercialitzar i utilitzar aquest tipus de fibres, es va recollir a l'annex XVII del Reglament europeu REACH 1907/2006, de 18 de desembre de 2006 (registre, avaluació,

¹⁹ https://www.insst.es/documents/94886/327446/ntp_707.pdf/5b70f6c0-0dfd-4350-adfb-bf5a28ef2c5d

²⁰ https://www.insst.es/documents/94886/327446/ntp_707.pdf/5b70f6c0-0dfd-4350-adfb-bf5a28ef2c5d

autorització i restricció de substàncies i mesclades químiques) i el règim sancionador es va establir, a nivell estatal, mitjançant la Llei 8/2010, de 31 de març.

En conclusió, la normativa només permet l'ús d'articles amb fibres d'aquest material que estiguin instal·lats o en servei abans de l'1 de gener de 2005, fins que s'eliminin els materials o al final de la seva vida útil.

Al respecte, és rellevant la següent normativa:

Directiva del Consell 76/769/CEE, de 27 de juliol, relativa a l'aproximació de les disposicions legals, reglamentàries i administratives dels Estats membres que limiten la comercialització i l'ús de determinades substàncies i preparats perillosos
➤ Modificada i amplificada per: * Directiva del Consell 79/863/CEE de 24 de juliol. * Directiva 82/806/CEE de 22 de novembre. * Directiva 83/264/CEE de 16 de maig. * Directiva 83/478/CEE de 19 de setembre. * Directiva, 85/467/CEE de 1 de octubre. * Directiva 85/610/CEE de 20 de desembre
Reial Decret 1406/1989, de 10 de novembre, pel qual s'imposen limitacions a la comercialització i a l'ús de determinades substàncies i preparats perillosos.
Directiva 1999/77/CE de la Comissió, de 26 de juliol de 1999, per la qual s'adapta al progrés tècnic per sisena vegada l'annex I de la Directiva 76/769/CEE del Consell
Ordre del Ministeri de la Presidència, de 7 de desembre de 2001, pel qual es modifica l'annex I del Reial decret 1406/1989, de 10 de novembre
REACH 1907/2006, de 18 de desembre de 2006
Ley 8/2010, de 31 de marzo, por la que se establece el régimen sancionador previsto en los Reglamentos (CE) relativos al registro, a la evaluación, a la autorización y a la restricción de las sustancias y mezclas químicas (REACH) y sobre la clasificación, el etiquetado y el envasado de sustancias y mezclas (CLP), que lo modifica.

3.4.- Protecció del medi ambient i de la salut

La Directiva 87/217/CEE, de 19 de març de 1987 i, a nivell estatal, el Reial Decret 108/1991, d'1 de febrer, regulen la prevenció i reducció de la contaminació del medi ambient produïda per l'amiant, i estableixen mètodes per determinar els límits d'emissió acceptables, en interès de la protecció del medi ambient i de la salut humana.

3.5.- Residus i construcció

La normativa en relació amb els residus i la construcció és diversa. No obstant això, cal destacar les següents normes a l'hora de tractar l'existència d'amiant en aquests àmbits:

- Resolució del Parlament Europeu, de 14 de març de 2013, sobre els riscos per la salut en el lloc de feina relacionats amb l'amiant i perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent (2012/2065(INI)).
  - Insta a integrar la qüestió de l'amiant en altres polítiques com, per exemple, en les polítiques de la UE en matèria de residus.
  - Proposa la combinació d'una estratègia per a la renovació d'edificis i millorar l'eficiència energètica, amb l'eliminació gradual de tot l'amiant.
  - Sol·licita a la Comissió que recomani als Estats membres sobre la creació de registres públics sobre l'amiant, amb l'objectiu d'oferir informació abans de la realització d'obres de renovació.

- Decret 67/2015, de 5 de maig, per al foment del deure de conservació, manteniment i rehabilitació dels edificis d'habitatges, mitjançant les inspeccions tècniques i el llibre de l'edifici:
  - *Segons l'Estatut d'autonomia, la Generalitat té competència exclusiva en matèria d'habitatge.*
  - *Segons el Text refós de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, i el seu desplegament reglamentari*
    - *deure de les persones propietàries de la conservació i la rehabilitació de les edificacions*
    - *competència dels ajuntaments per dictar ordres d'execució per fer complir el deure legal de conservació i rehabilitació.*
  - *Objecte (art. 1): fomentar la conservació, el manteniment i la rehabilitació i l'adequació funcional dels edificis d'habitatges mitjançant la regulació de la inspecció tècnica, l'aprovació del Programa d'inspeccions obligatòries i l'establiment del contingut del*

llibre de l'edifici, per als edificis d'habitatges d'obra nova o resultants d'una gran rehabilitació i per als edificis d'habitatges existents.

○ *Article 9 - Qualificació de les deficiències*

- *2. En els casos en què el personal tècnic que fa la inspecció detecti l'existència de deficiències qualificades com a greus o molt greus, cal que comuniqui de manera immediata tant a la propietat com a l'ajuntament del municipi on es trobi l'edifici la situació de risc imminent, i en el seu cas, la proposta de mesures de seguretat cautelars i urgents a adoptar amb caràcter previ a l'execució de les obres, i el termini orientatiu per esmenar les deficiències. En el supòsit d'adopció de mesures urgents per risc imminent, la comunicació per part del personal tècnic a l'Administració no necessitarà el consentiment de la propietat.*
- *3. Les deficiències greus i molt greus tenen la consideració de situacions de risc imminent per a la salut i la seguretat de les persones i les coses, i queden sotmeses també al que disposa la legislació urbanística.*
- *En aquests casos, l'informe de la inspecció tècnica ha d'indicar si les mesures cautelars relatives a la seguretat de l'edifici han estat executades.*

○ *article 13 - Competència per atorgar el certificat d'aptitud*

Són competents per atorgar el certificat d'aptitud:

1. L'Agència de l'Habitatge de Catalunya, mitjançant els seus serveis d'habitatge en les diferents demarcacions del territori.

2. Les administracions locals en els supòsits que hagin aprovat programes o ordenances locals de conformitat amb l'article 28.2 de la Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge.

○ *Article 16 - Col·laboració i coordinació entre administracions*

1. La Generalitat i les administracions locals han d'establir mecanismes de col·laboració per a la implementació de les inspeccions tècniques dels edificis d'habitatges, del llibre de l'edifici i de qualsevol altre instrument facilitador de la conservació, el manteniment i la rehabilitació del parc d'edificis d'habitatges.

2. A aquests efectes, correspon a l'Administració de la Generalitat l'impuls i el foment de les inspeccions tècniques, la implementació d'un sistema d'informació per al manteniment del fitxer comú d'inspeccions tècniques d'edificis d'habitatges de l'Agència d'Habitatge de Catalunya, la recepció de les inspeccions realitzades i l'atorgament dels certificats d'aptitud, sens perjudici del que indica l'article 13, així com el control del parc inspeccionat i la renovació de les inspeccions.

Les administracions locals podran disposar, mitjançant la consulta al fitxer comú d'inspeccions tècniques d'edificis d'habitatges, de la informació sobre les inspeccions tècniques d'edificis presentades en el seu corresponent àmbit territorial, per poder fer el seguiment de l'estat de conservació del parc d'edificis d'habitatges del seu àmbit.

En el supòsit que preveu l'apartat 2 de l'article 13, les administracions locals han de mantenir comunicació per via telemàtica amb l'Agència de l'Habitatge de Catalunya perquè aquesta pugui disposar d'informació actualitzada sobre l'estat de tramitació dels informes de la inspecció tècnica d'edificis d'habitatges i dels certificats d'aptitud, a fi de mantenir el seguiment de la qualitat del parc d'edificis de Catalunya.

3. L'Agència de l'Habitatge de Catalunya i les administracions locals han d'establir plans de control i inspeccions aleatòries per garantir la veracitat i la qualitat dels informes d'inspecció tècnica presentats, i el compliment de les obligacions dels propietaris envers el deure de conservació, manteniment i rehabilitació dels edificis d'habitatges i el llibre de l'edifici.

4. En el cas que les administracions locals assumeixin l'atorgament del certificat d'aptitud, segons el que preveu l'article 13.2, s'entén que exerceixen les funcions de control relatives a les inspeccions i sancions.

- Dictamen del Comitè Econòmic i Social Europeu sobre "erradicar l'amiant en EU" (2015/C 251/03)
  - Anima als estats a realitzar registre d'edificis amb amiant i proposa que es comenci a nivell local, per edificis i infraestructures públics.
  - Estableix com a objectiu l'erradicació de tot l'amiant, l'any 2032.

- Resolució TES/1200/2019, de 30 d'abril (Agència de Residus de Catalunya – Departament de Territori), per la qual s'aproven les bases reguladores que han de regir la convocatòria oberta d'ajuts destinats a la retirada, en origen, de residus de materials d'aïllament i de la construcció que continguin amiant, ubicats a l'àmbit territorial de Catalunya:
  - promou i fomenta la retirada de residus de materials d'aïllament i de la construcció que continguin amiant.

- ACORD GOV/149/2019, de 22 d'octubre, pel qual es crea la Comissió per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya i per a l'impuls d'un Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya.
  - Funcions de la Comissió:
    - a) Avaluar la situació actual de l'amiant a Catalunya.

- b) Identificar els principals agents implicats, tant públics com privats, i les seves competències envers l'amiant.
- c) Establir els mecanismes de cooperació i coordinació entre aquests agents.
- d) Impulsar i fer el seguiment i control de les actuacions a realitzar per la Comissió tècnica DESAMIANT-CAT.
- e) Impulsar i proposar al Govern per a la seva aprovació el Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya.

De capital importància, en aquest camp, resulta ser la disposició addicional 14a de la Llei estatal 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular.

*Disposición adicional decimocuarta. **Instalaciones y emplazamientos con amianto.***

En el plazo de un año desde la entrada en vigor de la Ley, los ayuntamientos elaborarán un censo de instalaciones y emplazamientos con amianto incluyendo un calendario que planifique su retirada. Tanto el censo como el calendario, que tendrán carácter público, serán remitidos a las autoridades sanitarias, medioambientales y laborales competentes de las comunidades autónomas, las cuales deberán inspeccionar para verificar, respectivamente, que se han retirado y enviado a gestor autorizado. Esa retirada priorizará las instalaciones y emplazamientos atendiendo a su grado de peligrosidad y exposición a la población más vulnerable. En todo caso las instalaciones o emplazamientos de carácter público con mayor riesgo deberán estar gestionadas antes de 2028.

Al respecte, és rellevant la següent normativa:

Reial decret 105/2008, d'1 de febrer, pel qual es regula la producció i gestió dels residus de la construcció i demolició.
Text refós de la Llei reguladora dels residus, aprovat pel Decret legislatiu 1/2009, de 21 de juliol.
Decret 89/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el Programa de gestió de residus de la construcció de Catalunya (PROGROC).
Real Decreto 210/2018, de 6 de abril, por el que se aprueba el Programa de Prevención y Gestión de Residuos y Recursos de Cataluña (PRECAT20)
Resolució del Parlament Europeu, de 14 de març de 2013, sobre els riscos per la salut en el lloc de feina relacionats amb l'amiant i perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent (2012/2065(INI)).
Dictamen del Comitè Econòmic i Social Europeu sobre "erradicar l'amiant en EU" (2015/C 251/03)

Resolució TES/1200/2019, de 30 d'abril (Agència de Residus de Catalunya – Dpt Territori), per la qual s'aproven les bases reguladores que han de regir la convocatòria oberta d'ajuts destinats a la retirada, en origen, de residus de materials d'aïllament i de la construcció que continguin amiant, ubicats a l'àmbit territorial de Catalunya.

Acord GOV/149/2019, de 22 d'octubre, pel qual es crea la Comissió per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya i per a l'impuls d'un Pla nacional per a l'erradicació de l'amiant a Catalunya.

3.6. Erradicació de l'amiant

Actualment, està en tràmit l'**Avantprojecte de la Llei catalana d'erradicació de l'amiant** que, si ve dóna llum a alguns aspectes d'interès per a l'ens municipal, segons es detallarà a continuació, encara no té prevista data d'aprovació:

- Objectiu: erradicar l'amiant de Catalunya (salut pública, medi ambient, residus, seguretat dels treballadors).
- Preveu un pla nacional d'erradicació dels MCA per implementar les mesures previstes en aquesta llei.
- Les mesures previstes amb la finalitat d'erradicar l'amiant a Catalunya són procedimentals, pressupostàries, organitzatives, de planificació, financeres, de foment, i de qualsevol altre tipus que pugui esdevenir útil:
  - Campanyes d'informació
  - Obligacions de la Generalitat
    - Establir requeriments, procediments...
    - Establir cens d'edificis, construccions... amb MCA.
    - Determinar els criteris per prioritzar les intervencions.
    - Establir i reglamentar una modalitat d'inspecció tècnica específica sobre detecció, identificació, ubicació i valoració de MCA
    - **Inspecció posterior a la retirada de l'amiant** (estableix que ho ha de fer l'administració, sense especificar)²¹.
  - **Obligacions de les comarques /ajuntament** amb un mínim de població (art.8):
    - **Pendent determinar si els ens locals tindran l'obligació de localitzar i diagnosticar l'estat**

---

²¹ Pendent confirmar, perquè hi ha una nota que diu que potser la responsabilitat pertoca a qui retira l'amiant.

- **Nodrir el cens d'ubicació amb MCA**
  - Mesures de foment²²
  - Certificats Zero (en relació a les obres – nota: això és competència dels ajuntaments)²³
    - Entitats col·laboradores
    - Ciutadania
      - **Obligació d'informar sobre ubicacions** (es pregunten si també obligació de denunciar)
      - Article 13.f²⁴
- Preveu la **cooperació interadministrativa**²⁵; sobretot la Generalitat amb els entitats locals.
- Aplicable al sector públic i privat.

Al nostre entendre, els aspectes destacats en negreta d'aquest apartat són aspectes que permeten, i on caldria, ajustar la redacció de l'avantprojecte en la línia de garantir i viabilitzar els interessos de l'Ajuntament de Barcelona, i habilitar-lo per dissenyar i aplicar mesures adients. En conseqüència, convé incidir en aquesta línia.

4. ESTUDI DE LA NORMATIVA A QUÈ ESTÀ SUBJECTA L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, EN ATENCIÓ DE LES COMPETÈNCIES QUE LI SÓN PRÒPIES, AMB ESPECIAL MENCIÓ DE LES CONSTRUCCIONS FORA D'ORDENACIÓ.

Segons s'extreu dels apartats previs, actualment no hi ha cap normativa a nivell estatal, autonòmic ni local que estableixi les activitats de vigilància i control de l'amiant ni l'obligatorietat de cens municipal de cobertes d'amiant. En conseqüència, tampoc existeix cap protocol establert per aquests casos i la retirada de l'amiant esdevé voluntària.

En aquesta línia, la Resolució de la Síndica de Greuges de Barcelona, de 19 de febrer de 2018, a l'expedient núm. 17Q000596-ES, estableix:

Dins dels organismes municipals, i atès que no existeix cap normativa específica al respecte, són els districtes qui gestionen l'actuació en l'espai públic, en els edificis municipals i disposen de competències sobre la salubritat dels habitatges. De conformitat amb la transferència 14 (acord de Govern de 17 de desembre de 1986) es va decidir traslladar als districtes, entre altres qüestions,

²² És potestatiu, no una obligació.

²³ Cal tenir en compte que en relació amb l'article 12, també s'ha de pensar en tota la situació lligada als volums disconformes, que ja està creant situacions de risc en relació als MCA que "no es poden retirar" per perdre els drets

²⁴ Veure nota sobre problemàtica amb els disconformes.

²⁵ Aquest també és un aspecte rellevant a tenir en compte.

la intervenció sanitària en habitatges, locals, espais, establiments i totes aquelles competències pel que fa al control i vigilància de la salubritat i aspectes sanitaris vinculats als edificis i immobles de titularitat pública o privada de la ciutat de Barcelona.

És per això que, en el cas que l'amiant estigui en equipaments de titularitat privada, en primer lloc és el titular de l'immoble qui ha de garantir-les condicions de salubritat i seguretat de l'edifici. Subsidiàriament, previ al requeriment per part del Districte, seria aquest qui davant de la manca d'actuació del titular, hauria d'encarregar-se de gestionar la seva retirada i garantir que aquesta és realitzada per empreses inscrites al RERA, així com garantir que no existeixen riscos per a la salut pública (...).

En conseqüència, es fa necessari parlar de les competències dels ens locals i, en concret, de l'Ajuntament de Barcelona, per poder determinar les accions que pot emprendre aquest ens, amb l'objectiu d'erradicar l'amiant i establir noves eines diferents al paper de responsable subsidiari del Districte.

4.1. Competències de l'Ajuntament de Barcelona.

Les potestats corresponents als municipis cal buscar-les a la normativa autonòmica i no estatal (LBRL).

A Catalunya les dites potestats dels ens locals les estableix els articles 8 i 9 del TRLMC, que reconeix totes les potestats de les entitats locals territorials a les no territorials, amb algunes especialitats que no afecten al cas concret.

Actualment, com a conseqüència del que disposa l'article 7 de la LRBRL, podem distingir els tipus de competències següents:

4.1.1. Tipologia de competències

a) Competències pròpies

Aquestes competències són les que s'exerceixen en règim d'autonomia i sota la pròpia responsabilitat i estan sotmeses al principi de reserva legal en la seva determinació.

L'àmbit en el qual la legislació ha de reconèixer competències als municipis és el que disposa l'article 25.2 de la LRBRL, segons el qual el municipi exerceix en tot cas competències pròpies, en els termes de la legislació de l'Estat i de les CA, en diverses matèries: esmentem aquí les que són objecte de l'actual informe:

a) Urbanismo: planeamiento, gestión, ejecución y disciplina urbanística. Protección y gestión del Patrimonio histórico. Promoción y gestión de la vivienda de protección pública con criterios de sostenibilidad financiera. Conservación y rehabilitación de la edificación.

b) Medio ambiente urbano: en particular, parques y jardines públicos, gestión de los residuos sólidos urbanos y protección contra la contaminación acústica, lumínica y atmosférica en las zonas urbanas.

d) Infraestructura viaria y otros equipamientos de su titularidad.

j) Protección de la salubridad pública.

b) Competències delegades

Aquestes competències són les que, d'acord amb el que disposa l'article 7 de la LRBRL, es reben d'altres administracions públiques (Estat-Generalitat) i constitueixen competències pròpies d'aquestes, que es deleguen mitjançant disposició o acord i s'exerceixen en els termes de la delegació, les quals, en conseqüència, poden establir tècniques de direcció i control d'oportunitat i eficiència, encara que han de respectar la potestat d'autoorganització local i resten proscrietes les directrius singulars.

En els articles 27 i 57 bis de la LRBRL i la disposició addicional desena de la LRSAL, s'estableix la possibilitat que l'Estat i les CA deleguin competències en els municipis, si es millora l'eficiència de la gestió, s'eliminen duplicitats i s'ajusten aquestes delegacions al que disposa la LOEPSF. Per tant, ara obeeixen a meros raons d'eficiència de gestió i estalvi de costos.

La llei estableix una llista de matèries susceptibles de delegació, que s'ha de fer amb criteris homogenis quan es faci a més d'un municipi de la mateixa província, en la qual, sorprenentment, s'inclouen serveis relacionats amb competències en sectors que la LRSAL sostreu a la competència municipal, com el de l'educació o els serveis socials. Efectivament, l'article 27.3 de la LRBRL disposa actualment que, amb l'objectiu d'evitar duplicitats administratives, millorar la transparència dels serveis públics i el servei a la ciutadania i, en general, contribuir als processos de racionalització administrativa que generi un estalvi net de recursos, l'Administració de l'Estat i les de les CA poden delegar, seguint criteris homogenis, entre d'altres, les competències següents:

a) Vigilancia y control de la contaminación ambiental.

c) Competències impròpies

L'article 7.4 de la LRBRL regula un tercer tipus de competències, que identifiquem com a impròpies, tot i que el precepte les denomina "competències diferents de les pròpies i de les atribuïdes per delegació". Es tracta d'altres competències que no entren en cap de les categories analitzades anteriorment, en no haver estat expressament atribuïdes com a pròpies per les lleis i no tractar-se de competències delegades, que sols poden exercir els municipis, en els termes que disposa la legislació de l'Estat i de les CA, quan amb això no es posi en risc la sostenibilitat financera del conjunt de la hisenda municipal, d'acord amb els requeriments de la legislació d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, i quan no s'incorri en un supòsit d'execució simultània del mateix servei públic amb una altra administració pública.

Respecte de l'exercici de competències impròpies que es decidís exercir en el futur, els municipis i la resta d'ens locals han de sol·licitar i obtenir prèviament determinats informes favorables preceptius de caràcter vinculant.

d) Serveis municipals mínims

L'article 26 de la LRBRL estableix una sèrie de serveis que els municipis estan obligats a prestar amb caràcter de mínims, els quals constitueixen a la vegada autèntiques competències municipals pròpies.

En la determinació d'aquests serveis mínims a què els ciutadans tenen dret i que els seus municipis han de prestar, s'utilitza un criteri de capacitat, ja que partint d'uns serveis mínims exigits a tots els municipis i d'acord amb una escala formada per tres nivells diferents de població (5.000, 20.000 o 50.000 habitants).

Pel que fa al cas concret, Barcelona, al tenir més de 50.000 habitants, té obligació de prestar els serveis establerts pels altres tipus de municipis (com parc públic; tractament i recollida de residus; instal·lacions esportives d'ús públic...) i, a més, té l'article 26.1.d) estableix :

"En los Municipios con población superior a 50.000 habitantes, además: transporte colectivo urbano de viajeros y medio ambiente urbano"

En tots aquests casos, la llibertat del municipi per establir aquests serveis públics no es modifica, però sí que es condiona, en la mesura que, respecte d'aquests serveis, el municipi té dues opcions diferents, o acceptar les propostes de forma de prestació realitzades per la diputació corresponent o constituir-los i prestar-los per si mateix, mitjançant els mecanismes establerts legalment per satisfer-los.

Però si les determinacions d'aquest article de la LRBRL imposen als municipis unes obligacions, el cert és que també suposen una garantia a favor seu, ja que impedeix que la legislació sectorial pugui menyscarbar les competències municipals inherents al compliment d'aquestes obligacions.

4.1.2. Estatut Autonomia

Article 84. Competències locals

2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les matèries següents, en els termes que determinin les lleis:

a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.

b) La planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.

c) L'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat.

d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.

e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en locals de concurrència pública. La coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diversos cossos i forces presents al municipi.

f) La protecció civil i la prevenció d'incendis

j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

4.1.3. Carta Municipal de Barcelona

La Carta municipal de Barcelona, aprovada per la Llei 22/1998, de 30 de desembre, estableix un règim especial a la ciutat de Barcelona que cal tenir molt en compte a nivell de competències, atès que li atorga un estatus privilegiat:

Art. 42.2

2. En el marc de la Carta dels drets mediambientals i de la legislació general sobre medi ambient, l'Ajuntament ha de desenvolupar la seva política mediambiental i exercir totes les seves competències atenent la seva incidència en la qualitat del medi ambient.

Art. 103

Es consideren àrees d'actuació en matèria de medi ambient, defensa dels usuaris i consumidors, salut pública i sanitat les següents:

Primer. En relació amb el medi ambient:

a) El control sanitari del medi ambient.

b) L'adopció de mesures de prevenció, control i correcció de la contaminació atmosfèrica.

c) La gestió de l'evacuació i el tractament de les aigües residuals.

d) La intervenció en l'avaluació de l'impacte ambiental en relació amb els projectes d'obres i en tota classe d'activitats que es facin en el terme municipal.

e) El control sanitari d'indústries, activitats i serveis, transports, sorolls, vibracions i radiacions.

f) El control sanitari i la recollida, el transport i el tractament dels residus urbans i industrials.

g) La regulació de les condicions d'insonorització interior dels edificis i de les mesures d'estalvi i ús eficient de l'energia i de recursos naturals.

h) El control dels immobles en mal estat, estiguin o no edificats.

i) El foment de la minimització dels residus i la recollida selectiva

Tercer. En relació amb la salut pública:

f) El control sanitari d'edificis i llocs d'habitatge i convivència humana, inclosos els campaments turístics i les àrees d'activitats físicoesportives i d'esbarjo.

4.2. Fora d'ordenació i disconformes

L'Ajuntament de Barcelona es troba amb una problemàtica especial, en relació amb l'autorització d'obres de substitució de cobertes de fibrociment, en edificis i instal·lacions amb volums no ajustats al planejament, és a dir, fora d'ordenació o disconformes. Segons la normativa urbanística vigent la substitució de cobertes en aquests casos no és possible, atès que una vegada es retira la coberta, aquesta no pot tornar-se a edificar, segons el planejament vigent.

Aquesta situació, però, es veu revertida per l'aprovació de la Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic, atès que el seu article 83.19 afegeix, entre d'altres, un apartat 4 bis a l'article 108 del text refós de la Llei d'urbanisme, amb el següent text:

4 bis. En les construccions i les instal·lacions que estan fora d'ordenació o que tenen un volum disconforme també s'hi han d'autoritzar les obres necessàries per a enretirar elements perillosos per a la salut pública i substituir-los per altres de condicions funcionals similars. Amb relació a les construccions i instal·lacions fora d'ordenació, les obres que s'hi autoritzin no comporten augment del valor ni en el cas d'expropiació ni en el cas de reparcel·lació.

5. SOBRE LES SANCIONS DELS DISTRICTES

Encabim en aquest epígraf la qüestió de si poden i com poden sancionar els Districtes la situació de cobertes, façanes i parets pluvials i canonades amb un percentatge molt alt de MCA de fibrociment i la correlació amb la normativa que justifica que aquestes construccions, existents, han esgotat el seu cicle de vida.

Cal tenir una referència legal per aplicar multes coercitives o sancions en el marc dels procediments d'Autoritas amb requeriments per desmuntar cobertes de fibrociment o per comprovar que les plaques de fibrociment amb amiant no desprenen fibres i que, per tant, no són perilloses per a la salut de les persones.

Caldrà fer esment, també, a la normativa que empari la quantia de les sancions.

Al respecte, considerem que caldrà fonamentar de forma exhaustiva quatre aspectes:

- a) Quin és el tipus infractor? És a dir, l'acció o omissió que pot ser objecte de sanció, previ procediment sancionador o de coerció preceptiu (règim sancionador).
- b) En quina normativa es poden fonamentar les sancions a imposar per part de l'Ajuntament, a falta d'una disposició municipal específica. Això és, la fonamentació legal de les sancions a imposar.
- c) A quin òrgan de l'Ajuntament correspon resoldre l'expedient sancionador?
- d) Qui i com comprova que es dóna aquest tipus infractor?

a) Tipus infractor

Pel que fa al tipus infractor, és a dir, a la conducta o omissió d'aquesta que s'estableix legalment com a susceptible de ser sancionada, cal, en primer lloc descriure-la segons les necessitats de l'ens local i en segon, trobar el seu encaix en alguna de les normes aplicables al cas del nostre ordenament jurídic.

Com descriu la Proposta el fet que en el que es vol intervenir és la desatenció als "requeriments per desmuntar cobertes de fibrociment o per comprovar que les plaques de fibrociment amb amiant no desprenen fibres i, per tant, no són perilloses per a la salut". Aquest constituïria el fet infractor.

b) Fonamentació jurídica

Certament, com diu la Proposta, la legislació en matèria de salut pública és d'aplicació adient. Tanmateix, no cal recórrer a la Llei estatal 33/2011, de 4 d'octubre, General de Salut Pública, tot i que la podem esmentar perquè al ser posterior a la catalana, la reforça. Però la norma d'immediat accés és la **Llei catalana 18/2009, de 22 d'octubre, de Salut Pública** (modificada en diverses ocasions i en especial per la Llei 5/2019, del 31 de juliol, de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i de modificació de la Llei 18/2009, del 22 d'octubre, de salut pública).

L'article 6, relatiu a les Prestacions en matèria de salut pública, al seu apartat 3, estableix les prestacions pròpies de les administracions públiques competents en matèria de salut pública. Entre elles, i als efectes, cal destacar les següents:

b) La investigació de les causes o els determinants dels problemes de salut que afecten la població.

d) La promoció de la salut i la prevenció de la malaltia i dels seus factors de risc, amb una atenció preferent per les que es desenvolupen en l'àmbit de la salut comunitària.

e) La promoció i la protecció de la salut i la prevenció dels factors de risc derivats de l'aire i l'aigua i dels aspectes ambientals que puguin repercutir en la salut de les persones.

w) La protecció de la salut de la població davant els riscos de la contaminació química (...).

Pel que fa als **ens locals**, l'article 52 estableix els serveis mínims dels ens locals:

Els ajuntaments, d'acord amb les competències que els atribueixen la Llei 15/1990, d'ordenació sanitària de Catalunya, i el Decret legislatiu 2/2003, del 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, i la normativa sanitària específica, són competents per a prestar els serveis mínims següents en matèria de salut pública:

b) La gestió del risc per a la salut derivat de la contaminació del medi.

d) La gestió del risc per a la salut als equipaments públics i als llocs habitats, incloses les piscines.

i) Les altres activitats de competència dels ajuntaments en matèria de salut pública, d'acord amb la legislació vigent en aquesta matèria.

Per a la valoració del risc, fora interessant valorar inserir en la Proposta la referència ala UNE relativa a la valoració del grau de risc pel que fa a l'amiant.

Cal posar l'article 52 en relació amb l'article 53, relatiu a les prestacions dels ens locals en matèria de salut pública. L'apartat 4 d'aquest article estableix que "Els ens locals, en exercici de llurs competències respectives en matèria de salut pública, poden adoptar les mesures d'intervenció administrativa a què fa referència el títol IV". Al seu torn, aquest Títol regula la intervenció i control, la presa de mostres i control analític, les despeses, i les multes coercitives, entre d'altres.

D'altra banda, l'article 66 regula les infraccions i el 77 i següents les sancions d'idèntica manera que la llei estatal (les greus de 3.001.-€ a 60.000.-€). Finalment, l'article 78 regula les competències sancionadores dels **ens locals**.

D'altra banda, com bé diu la Proposta del Districte de Sant Martí, el **Text Refós de la Llei d'Urbanisme, aprovat pel Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost**, que inclou entre els seus tipus infractors l'incompliment del deure de conservació d'edificacions en condicions de seguretat, és també una opció vàlida.

c) Qui ostenta la potestat sancionadora dins l'Ajuntament?

Com ja hem dit, d'acord amb l'article 78 de la Llei catalana de la Salut Pública, l'Ajuntament de Barcelona és competent per sancionar. Per valorar a qui en concret li correspon aquesta prerrogativa dins el Consistori caldrà estar a la quantia de la sanció; veure en el cas concret de Barcelona les competències que ostenta al respecte l'Agència de Salut Pública de Barcelona; i la regulació de l'Ordenança municipal reguladora del procediment sancionador.

Aquí també cal plantejar una qüestió rellevant: **poden sancionar els Districtes?**

Al respecte, val a dir el següent:

- ✓ El Decret d'Alcaldia del 12 de gener de 2012 delega competències als Districtes (l'adjuntem), amb la salvetat que existeixi una norma posterior que la contravingui, aquest Decret estableix:

(...) correspon a l'Alcalde l'exercici de la potestat sancionadora, atribució que pot ser desconcentrada conforme allò disposat en el seu article 13.2. (...).

*Primer. Desconcentrar **en els/les Gerents de Districte** les atribucions següents en les matèries que siguin competència del Districte:*

1. Incoar i nomenar l'instructor/secretari de tots els expedients sancionadors de competència municipal per infraccions tipificades a la legislació sobre prevenció i control ambiental de les activitats, regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives; **les previstes a la legislació urbanística i de l'habitatge**, a la de contaminació acústica, a la legislació de protecció dels animals, i a la d'horaris comercials; així com també a les infraccions tipificades a les Ordenances municipals corresponents a les matèries esmentades, l'Ordenança d'usos de paisatge urbà, l'Ordenança de medi ambient urbà, l'Ordenança de Protecció, Tinença i Venda d'Animals que no s'hagin delegat anteriorment a l'Àrea de Medi Ambient, les infraccions referents a guals, tipificades a l'Ordenança de circulació de vianants i vehicles, i les regulades a l'Ordenança municipal reguladora de les condicions de protecció contra incendis.

2. Resoldre els expedients sancionadors esmentats, de competència municipal, sempre que la sanció per infracció no superi la quantia de 6.000 EUR ni excedeixi de tres mesos.

3. Atorgar, denegar, revocar i declarar la caducitat de les llicències o autoritzacions administratives així com adoptar altres situacions administratives previstes a la Llei 20/2009, del 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats, i a la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives corresponents a matèries descentralitzades.

(...)

6. Iniciar la tramitació d'expedients i adoptar, **en matèria de protecció de la legalitat urbanística**, entre d'altres, les ordres d'execució en matèria d'obres de conservació i rehabilitació, ordres de neteja de solars i edificis abandonats, els requeriments de legalització, d'ajust a les llicències d'obres o ordres d'enderroc, declaració de l'estat ruïna, així com les mesures correctores i les mesures cautelars de suspensió inicial i definitiva d'obres, precintes, retirada de materials, inscripció en el registre de la propietat, mesures de seguretat en matèria de conservació d'edificis, instal·lacions i serveis incloses les ordres de desallotjament, els requeriments d'aportació del certificat de conservació i seguretat dels elements exteriors dels edificis, multes coercitives i altres mesures necessàries.

*Segon. Desconcentrar **en els/les Regidors/es de Districte** les atribucions següents:*

- **Resoldre els expedients sancionadors**, de competència municipal, per les infraccions tipificades corresponents a matèries esmentades a l'anterior apartat, sempre que la sanció imposada sigui superior a 6.000 EUR, i que la seva durada sigui superior a tres mesos.

Com es pot observar aquest decret municipal fa referència a la possibilitat de resoldre determinats expedients sancionadors per part dels/les gerents de Districte en diverses matèries, entre elles la relativa a urbanisme i disciplina urbanística, però no es fa esment a la matèria de Salut Pública.

- ✓ Posteriorment, la Decisió de la Sindica de Greuges de Barcelona, de 19 de febrer de 2018, que aquesta remet al Comissionat mitjançant la missiva de 23 d'abril de 2019; i que fa referència a la Transferència 14 (Acord de govern de 17 de desembre de 1986), exposa (s'adjunta el document):

característiques.

En cap normativa queden establertes les activitats de vigilància i control de l'amiant i, per tant, l'Agència de Salut Pública de Barcelona no disposa de cap protocol d'actuació per a aquests casos. La normativa existent sobre l'amiant és el Reial Decret 396/2006, de 31 de març, que estableix les disposicions mínimes de seguretat i salut aplicables als treballs amb risc d'exposició a l'amiant. Les empreses que realitzen treballs amb risc d'exposició estan obligades a inscriure's al Registre d'Empreses amb Risc per Amiant (RERA), que a Catalunya, està gestionat pels Serveis Territorials del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Dins dels organismes municipals, i atès que no existeix cap normativa específica al respecte, són els districtes qui gestionen l'actuació en l'espai públic, en els edificis municipals i disposen de competències sobre la salubritat dels habitatges. De conformitat amb la Transferència 14 (Acord de Govern de 17 de desembre de 1986) es va decidir traslladar als districtes, entre altres qüestions, la intervenció sanitària en habitatges, locals, espais, establiments i totes aquelles competències pel que fa al control i vigilància de la salubritat i aspectes sanitaris vinculats als edificis i immobles de titularitat pública o privada de la ciutat de Barcelona.

Segons aquesta Decisió, des de la competència que disposen els Districtes sobre la salubritat dels habitatges –i amb una perspectiva essencialment urbanística– es va decidir, l'any 1986, traslladar aquets la intervenció sanitària en els casos que ens ocupen, tal i com s'exposa en la darrera frase copiada.

- ✓ Ara bé, en canvi, abans, tot i que la dita Decisió de la Síndica de Greuges sembla no tenir-ho en compte, des d'una visió de la salut pública, els estatuts de l'Agència de Salut Pública de Barcelona permeten que el seu President imposi sancions lleus i greus en aquesta matèria, i que el seu gerent n'incoï els expedients sancionadors:

*Es fa públic que el Consorci Sanitari de Barcelona, per acord de la seva **Comissió Permanent de data 26 de juny de 2002** va aprovar la constitució de l'organisme autònom anomenat **"Agència de Salut Pública de Barcelona"**, i va aprovar també els estatuts de la nova entitat.*

Article 11

1. Corresponen al **president** de la Junta de Govern les atribucions següents:

(...)

n) Resoldre els expedients sancionadors i imposar les sancions pel que fa a les infraccions lleus i greus en matèria de salut pública en els termes que estableixi la legislació sanitària, i elevar a l'òrgan de l'administració autonòmica competent les propostes de sanció derivades dels expedients instruïts quant a les infraccions molt greus.

o) Qualsevol altre assumpte de naturalesa anàloga que sigui de la competència de l'Agència i que no hagi reservat de forma expressa a altres dels seus òrgans.

11.2. El president podrà delegar l'exercici de les seves atribucions, excepte les previstes en els apartats b), c) i m).

Són funcions del gerent (article 16), entre d'altres:

o) Incoar els expedients sancionadors d'acord amb el que disposa la normativa d'aplicació en qüestions de protecció de la salut i salut pública.

p) Elevar a la presidència de l'Agència les propostes de sanció que es derivin de la incoació dels expedients sancionadors a què es refereix l'apartat o) d'aquest article.

Amb la informació que disposem, podem concloure que la potestat per sancionar del Districte o de l'Agència de Salut de Barcelona és una qüestió de distribució competencial segons la matèria. En el cas concret, ambdues matèries (salut pública i disciplina urbanística) és coadjuven, de manera que per a qui subscriu es fa difícil emetre una opinió definitiva, pel que s'aconsella fer la consulta als Serveis Jurídics centrals.

d) Qui i com comprova que es dóna aquest tipus infractor?

La comprovació de l'existència de fibrociment en la construcció que pertoqui i el seu risc és tècnicament complexa. Tanmateix, cal determinar una o altra cosa per considerar que el fet constitueix un tipus infractor susceptible de ser sancionat o d'imposar mesures coercitives, si escau.

En tot cas es disposa d'una base en el precepte relatiu a la presa de mostres i control analític del Títol IV de la Llei catalana de la Salut Pública, tot i que les especificitats de l'amiant potser requereixen una instrucció tècnica diferenciada.

6. PROPOSTA D'ACCIONS

Proposta d'accions que l'ens municipal pot iniciar, per promoure l'erradicació de l'amiant al terme municipal de Barcelona, amb especial esment als supòsits en què l'amiant es trobi en edificacions fora d'ordenació.

I. Cens d'edificis amb presència d'amiant:

- a. Recomanació del parlament europeu núm. 2012/2065 (INI)
- b. La Llei estatal 7/2022, de 8 d'abril de Residus i sòls contaminats (disposició addicional 14a). Aquesta nova Llei obliga als ajuntaments a elaborar un cens d'instal·lacions i emplaçaments amb amiant, incloent un calendari que planifiqui la seva retirada. Aquest cens i calendari es remetrà a l'òrgan competent de la Generalitat. No a l'inrevés, de manera que pot considerar-se exigible a l'administració autonòmica el trasllat de tota la informació de la que disposin al respecte del municipi de Barcelona.
- c. L'obligació serà exigible a partir d'un any des de l'entrada en vigor de l'esmentada Llei que té caràcter bàsic.
- d. Atès que el precepte diu literalment "cens d'instal·lacions i emplaçaments", cal entendre que s'hi encabeix qualsevol tipus de construcció i en qualsevol tipus de situació urbanística en que es trobi.

II. Inici del procés de desamiantat en el menor temps possible, donant prioritat als centres docents, centres sanitaris, establiments públics...

- a. Recomanació del parlament europeu núm. 2012/2065 (INI)
- b. En el moment en que entri en vigor la Llei estatal de Residus i sòls contaminats.

III. Control d'amiant: titulars d'edificis públics i comercials

- a. Directiva 2009/148/CE
- b. Resolució del Parlament Europeu de 14 de març de 2012.

IV. Formalització de la coordinació i col·laboració entre l'Ajuntament i l'òrgan competent de la Generalitat de Catalunya.

Interessa que la Generalitat comuniqui a l'Ajuntament les obres / actuacions de desamiantat a la ciutat.

Ara bé, a partir de l'entrada en vigor de Llei estatal de Residus i sòls contaminats (disposició addicional 14a), la iniciativa de dur a terme el cens i calendari d'actuacions correspondrà a l'Ajuntament i no a la Generalitat, amb excepcions és d'esperar, i sens perjudici de com sigui desenvolupada aquesta disposició addicional catorzena.

En qualsevol cas, és important protocol·litzar la relació de coordinació en aquest aspecte concret amb l'òrgan o òrgans competents de la Generalitat (caldrà determinar qui són), amb l'objectiu de garantir el flux i metodologia de la comunicació.

V. Propostes de modificació de l'Ordenança reguladora dels procediments d'intervenció municipal en les obres (ORPIMO)

- a) Incorporar a la comunicació prèvia diferents filtres perquè el tècnic declari si els treballs que sol·licita inclouen materials amb contingut d'amiant, o bé una Declaració responsable (tipus model DRPOB20). Possibilita poder aplicar un protocol de revisió, per actuar en cas de denúncies veïnals.
- b) Incloure les actuacions amb materials que continguin amiant dins les obres menors tipus I (règim de comunicat diferit).

Fora d'ordenació

- I. Llei de Mesures Fiscals : possibilitat d'enretirar elements perillosos per a la salut pública.
- II. Com dèiem, la disposició addicional 14a de la nova Llei estatal de residus y sòls contaminats no diferencia entre la situació urbanística de les construccions.

Aquest és el nostre informe que emetem sotmès a qualsevol altre millor fonamentat en Dret, o amb les incorporacions de la normativa que actualment està en elaboració.

NOMBRE
LIGUERRE
CASALS
JUDIT - NIF
[REDACTED]

Firmado
digitalmente por
NOMBRE LIGUERRE
CASALS JUDIT - NIF
[REDACTED]
Fecha: 2022.05.03
16:29:27 +02'00'

Col·legiada ICAB 26.580